

Kuntouttavan työtoiminnan kirkastusta tarvitaan

TEKSTI: Tiina Jäppinen

KUVA: Juha Saarinen

Vates-säätiö on tehnyt tilaustyönä selvityksen Lahden ja Heinolan seudun työllisyyspalveluista kuntouttavan työtoiminnan kehittämiseksi. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa ja analysoida mukana olevien kuntien työllisyyspalvelujen nykytilaa ja tuottaa suosituksia palvelujen kehittämiseksi.

Selvitystyö kytkettiin Kuntakokeiluun ja Työn Kipinä -hankkeeseen. Lahden kaupungin lisäksi Heinolan seudulta mukaan lähtivät Hartolan, Heinolan, Hollolan ja Sysmän kunnat Kuntakokeilun osuudellaan.

Selvitystyön ohjausryhmässä toimivat työllisyysneuvonjohtajan päällikkö **Sami Kuikka**, työhönkuntoutuksen päällikkö **Maarit Laitinen** ja sosiaalipalvelujen päällikkö **Leila Kankainen** Lahdesta, Työn Kipinä -hankkeen projektipäällikkö **Marita Melko**, työllisyysasiainhoitaja **Eija Laine** Hollolasta, sosiaaliohjaaja **Katja Kokko** Heinolasta ja talousjohtaja **Eeva Lehtinen** Sysmästä. Hartolasta oli alkuvaiheessa mukana hallintopäällikkö **Juha Järvenpää**.

Vates-säätiössä selvityksen laatimiseen osallistui kehittämisspääällikkö **Kaija Ray**, ekonomisti **Harri Hietala** ja kehittämisspääällikkö **Jukka Lindberg**.

SUOSITUKSIA TOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI

Suosituksissa, miten kuntouttavaa työtoimintaa voisi Lahden alueella kehittää, nostettiin esiin asiakkaan tavoitteiden kirkastaminen ja yhteensovittaminen, työpaikkojen etsimisen kytkeminen alueen työllisyysstra-

tegiaan, työpankkikokeilun tulosten hyödyntäminen, koulutuspolkujen räsmääminen työmarkkinoiden tarpeisiin sekä työtoiminnan tehostaminen.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille on vaikeaa monesta eri syystä. Asiakskunta on silti heterogeeninen, jolloin jokaiselle asiakkaalle on määriteltävä selkeä tavoite, mikä voi olla yhtä lailla työllistyminen avoimille työmarkkinoille, tuettu työllistyminen välityömarkkinoilla, opiskelupaikka, siirtyminen TE-palveluihin kuin jotain muutakin. Tavoite ja sen määrittely voi olla kunnianhimoinen, mutta sen täytyy olla realistinen sekä asiakkaalle riittävän palasteltu ja ymmärrettävissä.

Työpaikkojen löytämisessä kannattaa tukeutua alueen elinkeinorakenteeseen ja -strategiaan. Koska Lahden seudulla alueen työpaikat kasvavat palvelusektorilla ja kaupassa, on tärkeää, että myös kuntouttavassa työtoiminnassa tuetaan osaamisen kehittämistä kyseisen sektorin työpaikkoihin.

Siirtymien tukemisessa selvityksessä nostettiin esiin sosiaali- ja terveysministeriön työpankkikokeilusta kolme tuloksellista käytäntöä. Niitä ovat yritys- ja työpaikka-kontakteja aktiivisesti etsivän ja kontaktoi-

van ”työnetsijän” käyttäminen resurssina. Keinoina ovat myös työhönvalmentajien kouluttaminen ja tukeminen yrityskontaktien ottamiseen sekä palkitseminen onnistuneista työllistymisistä.

Selvityksessä esitettiin koulutuspolkujen täsmäämistä työmarkkinoiden tarpeisiin. Kun tavoitteena on työllistyminen, pitää valitun koulutuksen parantaa oleellisesti myös työllistymismahdollisuuksia. Asiakasta tuetaan koulutusvaihtoehtoihin, jotka kehittävät Lahden seudulla jatkossa tarvittavaa osaamista.

Kuntouttavan työtoiminnan tehokkuuden parantaminen jaettiin selvityksessä kolmeen eri lähestymiskulmaan eli toiminnan sisällön suuntaamiseen, ohjaajien käyttöön ja asiakasohjauksen kehittämiseen.

Työllistämistulosten kannalta on oleellista, että asiakkaille tarjotaan sellaisia työtehtäviä ja -menetelmiä, jotka tarjoavat avoimilla työmarkkinoilla arvostettavaa ja hyödyllistä työkokemusta.

Ohjaajien käytössä asiakkaiden kannalta on tärkeää, että toiminta sijaitsee logistisesti järkevän matkan päässä, toiminnan sisältö tarjoaa kehittymisen mahdollisuuden ja ohjaus on osaavaa sekä ”turvallista”: Asiaksnäkökulmasta järkevintä olisi, että toiminta olisi joka vaiheessa asiakkaan työkykyyn ja tavoitteisiin sopivaa, mikä edellyttää laadukkaan ohjausosaamisen turvaamista. ✕

Lähde: Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen osana palvelurakennetta. Selvitys Lahden ja Heinolan seudun työllisyyspalveluista. Harri Hietala, Jukka Lindberg ja Kaija Ray. Vates-säätiö 2014.

